

естетика този жанр се превръща в жанр-мистификация, единственото възможно вместилище на опита за съвместяване на житейска действителност и идеологически постулати. Димитър Димов доказва това в пледоарията си пред Художествения съвет на Народния театър при надвисналата заплаха пиесата изобщо да не бъде допусната до сцена заради героите, „чрез които авторът издевателства над принципите на комунистическия морал и нравственост“¹⁷. „Но ако вие решите,“ - заявява в нея драматургът - „че под една или друга форма те (героите на пиесата - б. м.) се срещат често в живота, единственият начин да се реагира срещу техните слабости, без да се превръщат тези слабости в обществена драма, е само сатирата /.../ Носителите на нравствени ценности изпадат в положението да бъдат обект на сатира не защото тия ценности са смешни или несъстоятелни /.../, а защото се прилагат по отношение на хора, които още не ги заслужават, защото се уплитат в житейски отношения с носители на преживелици от миналото. /.../ Но както единият (Петрински - б. м.), така и другият (Глафира - б. м.) не трябва да бъдат унищожавани без остатък. Въпреки недостатъците си те са членове на съвременното социалистическо общество, което са приели отдавна и в което живеят и работят. Те не са и не могат да бъдат врагове“¹⁸.

Следователно към съвременността може да се подхожда единствено чрез сатиричния жанр, който гарантира както правилната от гледна точка на обществения норматив идеологическа позиция на автора, така и го защитава от политически неуместни тълкувания, които биха го изолирали от художествения живот на страната. Представянето на проблемите като човешки драми би довело до усъмняване в по-голямото съвършенство на новия жизнен порядък и би обезверило публиката в смисъла на ставащите социални промени. Положителните герои са „дегероиизирани“ по изключително предпазлив начин, като миналото им, превръщащо ги в образец за останалите, остава непокътнато, а настоящите изпитания, резултат от отмиращите трептения на миналия строй, са бързо преодолими. И най-важното, сатирата като реакция срещу морални норми на живот означава имплицитно приобщаване и консолидиране на членовете на обществото, които са подлагани на оценка от гледището на един общ критерий. Двойнственото виждане за света като противопоставяне между видимо и желано, като привидно и истинно, както и предпоставката за обединяването на членовете на обществото, за да може да се упражни върху тях сатиричният натиск, съдържат необходимите основания за привлекателност на